Avoti:

- Version 4.2025, 4/17/25 © 2025 National Comprehensive Cancer Network® (NCCN®)
- ESMO Clinical Practice Guidelines (© 2025 European Society for Medical Oncology)

Papildu informācija

Biedrības “Onkoalianse” portālā:

https://www.pacientuakademija.lv/

https://www.pacientuakademija.lv/pacienta-cels

Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas portālā:

https://aslimnica.lv/pacientiem/

https://aslimnica.lv/stacionari/gailezers/rehabilitacijas-klinikas-specialistu-veidotie-informativie-materiali/

Materiāls izstrādāts Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas Metodiskās vadības institūcijā onkoloģijas jomā 2025.gada novembrī.
Autore: Krista Arcimoviča, ķirurģe.
Recenzente: asociētā profesore Alinta Hegmane, onkoloģe ķīmijterapeite.
Pacientu pārstāve: Latvijas sieviešu volontieru biedrības “Vita” vadītāja Irīna Januma.

Izglītojošie materiāli

Skrīnings

Krūts centrs

Biopsija

Krūts magnētiskā rezonanse

Krūts ultrasonogrāfija

Mamogrāfija

NOVĒROŠANAS ALGORITMS PACIENTIEM PĒC KRŪTS VĒŽA ĀRSTĒŠANAS

Novērošana pie **onkologa** vai **ģimenes ārsta**, ievērojot nosacījumus:

1. Regulāri jāierodas uz konsultāciju:

- Jāpiesaka vizīte 1–4 x gadā 5 gadu posmā, turpmāk 1 x gadā.
- Pacientu izjautās par sūdzībām, veiks krūts un reģionālo limfmezglu zonu apskati un palpāciju.
- Ja pacientam rodas jaunas sūdzības - jāvēršas pie onkologa.
- Vizītes laikā ārsts izlems par vajadzīgajiem izmeklējumiem un izveidos nepieciešamos nosūtījumus.

2. Izmeklējumi:

Pēc ārstēšanas regulāri **jāveic krūts profilaktiski izmeklējumi** specializētā centrā[1]:

- Ja veikta krūti saglabājoša operācija: mamogrāfija 1 x gadā, jāuzsāk 6 mēnešus pēc staru terapijas pabeigšanas.
- Ja veikta mastektomija: mamogrāfija pretējās puses krūtij un mamogrāfija operācijas zonai (ja to ir iespējams veikt) 1 x gadā, jāuzsāk 6 mēnešus pēc terapijas pabeigšanas.
- Pacientiem ar pierādītām ģenētiskām mutācijām novērošanas izmeklējumu veidu rekomendē ārsts ģenētiķis.

1 Specializēti centri:
Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca,
Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca,
Liepājas Reģionālā slimnīca,
Daugavpils Reģionālā slimnīca.

Citi izmeklējumi (laboratorijas vai attēldiagnostikas**) nav profilaktiski jāveic**, ja nav klīnisku pazīmju vai simptomu, kas liecina par recidīvu.
Ja pacientam rodas jaunas sūdzības – jāvēršas pie ārsta.

3. Pacientiem, kuri turpina saņem hormonterapiju:

- Lietot nozīmēto terapiju regulāri un atbilstoši onkologa sniegtajām rekomendācijām.
- Visas izmaiņas lietošanas shēmā ir jāizrunā ar ārstējošo onkologu-ķīmijterapeitu un nepieciešamības gadījumā jāvienojas par individuālu shēmu, ja tāda iespējama.
- Ja rodas sūdzības par terapijas izraisītām blaknēm, jāvēršas pie onkologa–ķīmijterapeita.

Pacientiem, kuri lieto tamoksifēnu:

- Sievietēm ar saglabātu dzemdi jāveic ginekoloģiskā apskate reizi gadā un nekavējoties jāgriežas pie ārsta jebkuras ginekoloģiskas asiņošanas gadījumā.
- Profilaktiska iegurņa ultrasonogrāfija bez sūdzībām nav indicēta.

Pacientiem, kuri lieto aromatāžu inhibitorus, jāveic kaulu minerālu blīvuma noteikšana terapijas sākumā un periodiski pēc tam.

4. Pacientiem pēc paduses limfmezglu operācijas:

Informācija par limfedēmas vadību. (https://aslimnica.lv/pakalpojumi/fizikala-medicina-un-rehabilitacija/).

5. Dzīvesveids:

aktīvs dzīvesveids, veselīgs uzturs, alkohola ierobežošana un veselīga ķermeņa masas indeksa saglabāšana (20–25) uzlabo ārstēšanas rezultātu.

Skenē QR kodu un iegūsti plašāku informāciju par **fizisko aktivitāšu rekomendācijām onkoloģijā**

6. Ģenētisks skrīnings:

informēt ārstu par ģimenes vēstures onkoloģiskām izmaiņām, lai nepieciešamības gadījumā saņemtu ģenētiķa konsultāciju.

7. Dzimumveselība:

pacientiem pēc krūts vēža ārstēšanas nerekomendē hormonālas kontracepcijas vai hormonaizvietojošo terapiju, neatkarīgi no audzēja hormonreceptoru statusa.

8. Psihosociālais atbalsts:

Pacientiem pēc krūts vēža ārstēšanas ir paaugstināts risks bailēm par slimības atkārtošanos, trauksmi un depresiju, kas var saglabāties daudzus gadus pēc diagnozes. Ieteicama periodiska psihoemocionālā stāvokļa novērtēšana un nepieciešamības gadījumā nosūtīšana pie speciālistiem.